

Банки слабо реагують на кризу

14 вересня 2020 року Рейтингове агентство «Стандарт-Рейтинг» опублікувало тридцятий рейтинг надійності банківських депозитів на основі публічної інформації. У ньому за підсумками першого півріччя 2020-го взяли участь 56 із 60 банків, за якими агентство проводило моніторинг. Три банки за участю держави у капіталі перше півріччя 2020 року завершили із прибутком, найкращими результати були, як і за підсумками 2019-го, у ПриватБанку.

Усі три банки з державною часткою, які активно працюють у роздрібному бізнесі, увійшли до групи банків з надійними депозитами. Серед держбанків знов найуспішнішим виявився ПриватБанк, який упевнено увійшов у ТОП-10 банків з надійними депозитами. За 2019 рік його прибуток становив 32,609 млрд грн, а за перше півріччя 2020-го — 14,037 млрд грн. Чистий процентний дохід ПриватБанку за 2019 рік був 19,667 млрд грн, а за перше півріччя 2020-го — 10,57 млрд грн. Співвідношення між чистим комісійним доходом і чистим процентним доходом банку за підсумками першого півріччя 2020-го становить 76,83%. Діяльність банку залишалася прибутковою.

Хороші результати показав Укргазбанк. На 01.07.2020 року частка NPL у його кредитному портфелі становила 18,95%. Банк, за даними НБУ, завершив перший квартал 2020 року із прибутком 437,182 млн грн.

Ощадбанк, як і раніше, показав скромніші результати, але його діяльність також була прибутковою. Частка проблемних кредитів у його кредитному портфелі на початок третього кварталу 2020 року становила 50,32%. Агентство нагадує, що за 2019-й частка проблемних кредитів в Ощадбанку знизилася на 10,44 п.п., а за перше півріччя 2020-го — на 6,53 процентних пункти.

Традиційно перше місце в рейтингу надійності банківських депозитів посів Райффайзен Банк Аваль. За перше півріччя 2020-го він отримав чистий прибуток у сумі 2,067 млрд грн. На 01.07.2020 року частка NPL у кредитному портфелі банку становила всього 7,33%, що, як і раніше, в рази менше за середньоринковий показник рівня NPL у кредитному портфелі банків.

У ТОП-5 лідерів рейтингу входить АТ «ПРЕУС БАНК МКБ». За даними НБУ, він завершив перше півріччя 2020-го із чистим процентним доходом 102,327 млн грн. Частка проблемних кредитів (NPL) у його портфелі становить усього 5,12% із середнім показником 23,68% у банках, які взяли участь у рейтингу. За оцінками агентства, банк було добре забезпечено ліквідністю та власним капіталом.

Майже два роки у ТОП-10 лідерів рейтингу входить ГЛОБУС БАНК. За даними НБУ, його чистий прибуток за перше півріччя 2020-го становить 51,585 млн грн, а чистий процентний дохід — 126,209 млн грн. Банк показує стійку тенденцію зростання доходів, попри охолодження ділової активності в Україні. Станом на початок третього кварталу 2020 року частка проблемних кредитів у його портфелі становила 12,36%, що майже вдвічі менше, ніж у середньому в банках, які брали участь у рейтингу.

Традиційно до банків з найнадійнішим рівнем депозитів належить Форвард Банк. За даними НБУ, його чистий процентний дохід за перше півріччя 2020-го становить 140,930 млн грн, а чистий комісійний дохід — 22,51 млн грн. За перше півріччя 2020-го Форвард Банк знизив рівень NPL на 30,69 п.п. до 9,81%. На 01.07.2020 року його рівень NPL був у 2,35 рази нижчим за середнє значення цього показника серед банків, які брали участь у рейтингу.

ТОП-15 банків з найвищим рівнем рейтингу надійності депозитів

№ п/п	Назва банку	Рівень рейтингу депозитів	Підсумкова рейтингова оцінка у балах
1	АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»	rd.1 (pi)	10,1354
2	АТ «КРЕДОБАНК»	rd.1 (pi)	9,9811
3	АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	rd.1 (pi)	9,8480
4	АТ «ПІРЕУС БАНК МКБ»	rd.1 (pi)	9,7058
5	АТ «УКРСИББАНК»	rd.1 (pi)	9,6572
6	АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	rd.1 (pi)	9,5243
7	АТ АБ «УКРГАЗБАНК»	rd.1 (pi)	9,3297
8	АТ «КБ «ГЛОБУС»	rd.1 (pi)	9,2931
9	АТ «БАНК ФОРВАРД»	rd.1 (pi)	9,0045
10	АТ «ІДЕЯ БАНК»	rd.1 (pi)	8,9099
11	АТ «МЕГАБАНК»	rd.1 (pi)	8,8219
12	АТ «ПРОКРЕДИТ БАНК»	rd.1 (pi)	8,7101
13	АТ «ОЩАДБАНК»	rd.1 (pi)	8,3019
14	АТ «АЛЬФА-БАНК»	rd.1 (pi)	8,2336
15	АТ «ПРАВЕКС БАНК»	rd.1 (pi)	8,1687

Примітка: Оцінку банківських депозитів слід сприймати як думку аналітиків РА «Стандарт-Рейтинг» (Україна) про надійність банківського депозиту. Ця думка не є рекомендацією до придбання банківських послуг або вкладення коштів у конкретні банки. Рейтинг розрахований на основі даних, які агентство вважає достовірними. Диференціацію рейтингової оцінки проведено щодо середніх значень числових чинників, які брали до уваги під час оцінювання. Рівень рейтингу визначається не місцем у таблиці, а рейтинговою оцінкою. У разі розбіжності даних НБУ і даних квартального (річного) звіту банку перевагу надавали квартальним даним НБУ. Порівнюючи результати рейтингів за перший квартал та перше півріччя 2017 року, дев'ять місяців 2017-го, 2017-й, а також перший квартал та перше півріччя 2018 року, слід враховувати, що рейтинги розраховували за методикою, в яку вносили зміни в лютому і травні 2017 року, змінювався формат надання банками публічних даних через вебсайт НБУ. Рейтинг розраховували за даними I півріччя 2020-го. Однак якщо агентству ставало відомо про будь-які важливі чинники, що впливають на депозити банку аж до 8 вересня 2020 року включно, їх враховували під час оцінювання.

Незважаючи на значне уповільнення глобальної економіки через вірусну загрозу, яке прогнозують на 2020 рік, банківський сектор України готовий до негативного сценарію перебігу подій. Для цього є багато причин. Проте агентство очікує погіршення ситуації на кредитному ринку і зростання частки проблемних кредитів у банківських портфелях. Ризик стосуватиметься насамперед банків, які спеціалізуються на кредитуванні населення. Фізичні особи як позичальники дуже чутливі до зниження ділової активності й ВВП, а також рівня безробіття.

Опубліковані прогнози за темпами зниження ВВП від МВФ на рівні 8,2% та Світового банку на рівні 3,5% вказують, що наші міжнародні партнери очікують на істотне скорочення економічної активності в Україні. Відповідні прогнози вже здійснюються. ВВП України у другому кварталі 2020 року знизився на 11,4%, у першому зниження становило 1,3%. Ситуацію із зайнятістю населення в Україні трохи поліпшує близькість Європейського Союзу та контрольований перетік трудових мігрантів з України до країн ЄС. Але для вітчизняних банків заробітчани, як правило, не є потенційними клієнтами, особливо за кредитними операціями, оскільки мають доступ до сервісів банків європейських країн.

Найбільш негативний вплив коронакризи відчуватиметься у звітності банків за третій і четвертий квартали 2020 року. Підсумки, які нині показують банки за 6—7 місяців 2020 року, демонструють, що банківська система залишається прибутковою і рухається за інерцією, маючи певний запас міцності.

Як і раніше, агентство вважає, що згортання економічної активності в Україні відбулося дуже швидко, а відновлення буде повільним. Саме до такого сценарію слід готуватися більшості економічних агентів. Сценарій обвального падіння і поступового відновлення, ймовірно, негативно позначиться на якості кредитних портфелів, особливо тих банків, які спеціалізувалися на кредитуванні населення і малого бізнесу.

Андрій НІКІТІН,
*директор Рейтингового агентства
«Стандарт-Рейтинг» (Україна)*